

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 23 februari 1923 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till utgifter för kapitalökning för vissa under ecklesiastikdepartementet hörande ändamål.

(4:e avd.)

1:o) I den till riksdagen den 8 januari 1923 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1923—1924 har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen under rubrik »1923: Utgifter för kapitalökning: bil. 2» fogade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen (punkt 1) att såsom kapitalökning för fonden för räntefria studielån för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.

*Räntefria
studielån.
[1.]¹*

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 1—3 av återopade statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål har riksdagen anvisat, för år 1919 100,000 kronor, för år 1920 150,000 kronor, för år 1921 200,000 kronor och för år 1922 250,000 kronor.

Då sistnämnda anslagsbelopp avsåg läsåret 1922—1923, gjordes icke någon framställning till 1922 års riksdag om anvisande av anslag såsom kapitalökning för nämnda fond för förra halvåret 1923.

Departementschefen anför bl. a. följande:

»Till erhållande av studielån år 1922 hade, på sätt framgår av vad jag här anført, anmält sig 976 sökande, varav endast 206 kommo i åtnjutande av sådana lån. Av dem, som sålunda icke tilldelats studielån, voro ganska många väl kvalificerade för erhållande av dylika lån. Då det är att vänta, att antalet behörigen kvalificerade sökande, i likhet med vad under de senare åren ägt rum, alltjämt kommer att ökas, synes mig det belopp, som för ifrågavarande ändamål, utöver förefintliga besparingar och återlevererade medel, bör under budgetåret 1923—1924 stå till Kungl. Maj:ts förfogande, icke kunna sättas lägre än till 300,000 kronor. Beloppet bör, liksom under de senare åren, i riksstaten upp-

¹ Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

föras såsom reservationsanslag till kapitalökning för oförmälda fond. Medel för ändamålet torde böra beredas genom upplåning. Det torde ankomma på chefen för finansdepartementet att senare i dag framställa förslag om anslagsbeloppets täckande.»

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må såsom kapitalökning för fonden för *räntefria studielån* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor, att utgå av lånemedel.

*Räntefritt lån
till Växjö
domkyrka.*

[2.]

2:o) Kungl. Maj:t har (punkt 2) föreslagit riksdagen att bland utgifter för kapitalökning under rubriken låneunderstöd bevilja ett anslag av 20,000 kronor för utlämnande av ett räntefritt lån till Växjö domkyrka.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 3—8 av åberopade statsrådsprotokollet.

Jämlikt förordningen den 11 februari 1687, huru med rättegång i domkapitlen skall förhållas, åligger det domkyrkorna att hålla lokal för domkapitlen. Några undantag härifrån hava emellertid förekommit, i det antingen lokaler bekostats av särskilda kassor eller ock staten trätt hjälpande emellan.

Vad domkapitlet i Växjö angår, äro dess sessionslokaler inrymda i karaktärshuset vid biskopsbostället Östrabo. Byggnads- och underhållsskyldigheten å sagda boställe åvilar jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 29 oktober 1880 biskopen i Växjö stift med undantag dock för domkapitelslokaler, beträffande vilka denna skyldighet åligger domkyrkan. Detta åliggande har ansetts innebära, att domkyrkan, utöver underhållet av rummens inre, skall med en femtedel deltaga i kostnaderna för reparationer och underhåll av byggnadens yttre.

Departementschefen anför följande:

»Den skuld, vari domkyrkan i Växjö häftar, har uppkommit huvudsakligen på grund av domkyrkan åliggande byggnads- och underhållsskyldighet i avseende på domkapitlets lokaler. I skulden ingår även ett mindre belopp, som hänför sig till restaurering av domkyrkan. Enligt gällande bestämmelser åligger det visserligen domkyrkorna att tillhandahålla lokaler åt domkapitlen, men i undantagsfall har dock staten trätt hjälpande emellan. Sålunda bestridas hyreskostnaderna för lokaler åt domkapitlen i Luleå och Visby av statsmedel. Vidare har riksdagen dels för anordnande av arkivlokal i domkapitelshuset i Västerås samt till nämnda byggnads iståndsättande anvisat 15,000 kronor, dels ock

för möjliggörandet av uppförande av domkapitelshus i Skara medgivit avskrivning med 27,000 kronor å en domkyrkans i Skara skuld till riksgäldskontoret.

Vad angår domkyrkorna själva hava till underhåll och restaurering av dylika vid ett flertal tillfällen anvisats statsmedel, i en del fall till betydande belopp, eller ock hava för ändamålet beviljats lån. Sålunda anvisades av 1850—1851 års riksdag för utvidgning och reparation av Växjö domkyrka 20,000 rdr såsom lån.

Genom utredningen i ärendet lärer få anses ådagalagt, att, även om den skuld, vari Växjö domkyrka häftar, är något mindre än vad som först uppgivits, det torde vara omöjligt för domkyrkan att med sina nuvarande inkomster förränta och amortera sin skuld. Därest en reglering av de ekonomiska förhållandena mellan Växjö domkyrka och Kalmar förutvarande domkyrka kommer till stånd ävensom genom domkyrkan i Växjö tillkommande försäljningsmedel för lägenheten Lekamensgårdet skulle visserligen domkyrkans ställning komma att något förbättras. För närvarande synes emellertid nödigt bispringa domkyrkan genom lämnande av ett räntefritt lån. Mot det ifrågasatta lånebeloppets storlek har jag intet att erinra.

Beträffande tid och villkor för lånets återbetalande torde det, i enlighet med vad kammarkollegiet och statskontoret föreslagit, böra ankomma på Kungl. Maj:t att härom meddela beslut, sedan avgörande träffats i fråga om reglering av de ekonomiska förhållandena mellan Växjö domkyrka och Kalmar kyrka. Med denna regleringsfråga, som torde behöva underställas såväl riksdag som kyrkomöte, synes emellertid lånets utlämnande icke böra sammankopplas. Det betryckta läge, vari Växjö domkyrka befinner sig, gör det nämligen i hög grad önskvärt, att lånefrågan blir ordnad inom den närmaste tiden.»

Under erinran, hurusom Kungl. Maj:ts förevarande förslag tillkommit efter tillstyrkan, förutom av kammarkollegiet och statskontoret, jämväl av riksgäldskontoret, får utskottet, med särskild tagen hänsyn till det betryckta läge vari Växjö domkapitel med avseende å sina ekonomiska förhållanden synes befinna sig, hemställa,

att riksdagen må bland utgifter för kapitalökning under rubriken låneunderstöd för budgetåret 1923—1924 bevilja ett anslag av 20,000 kronor för utlämnande av ett räntefritt lån till Växjö domkyrka, att utgå av tillfälliga lånemedel.

*Utskottets
yttrande.*

Akademiska
sjukhuset
i Uppsala.
[3.]

3:o) Kungl. Maj:t har (punkt 3) föreslagit riksdagen att bland utgifter för kapitalökning under rubriken låneunderstöd för budgetåret 1923—1924 anvisa till fullbordande av akademiska sjukhusets i Uppsala ny- och ombyggnad ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 8—13 i statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Utskottet får tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Såsom i propositionen närmare utretts, avser detsamma ett tillfälligt förskott till akademiska sjukhusets nybyggnad i avvaktan på att den senaste delen av landstingets bidrag utanordnas, vilket icke kommer att ske förrän arbetena äro fullbordade.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bland utgifter för kapitalökning under rubriken låneunderstöd för budgetåret 1923—1924 anvisa till fullbordande av akademiska sjukhusets i Uppsala ny- och ombyggnad ett reservationsanslag av 600,000 kronor, att utgå av tillfälliga lånemedel.

Stockholm den 23 februari 1923.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, C. J. G. Swartz, J. Nilsson i Skottlandshus, H. F. Lamm, C. P. V. Nilsson i Gränebo, O. U. B. Olsson, C. G. Ekman, J. Nilsson i Malmö, O. Bergqvist, J. B. Johansson i Fredrikslund och C. Johansson i Hälsingborg samt

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, K. V. Rydén, O. H:son Waldén, C. R. Jansson i Falun, O. Olsson i Kullenbergstorp, J. D. Norman, P. M. Olsson i Blädinge, E. Andersson i Prästbol, J. Olofsson i Digernäs, S. E. Ljungkvist, B. F:son Holmgren och A. Wikström.